

SIRDARYO VILOYATIDA MUSULMON AHOLI ORASIDA ISLOMIY BILIMLAR VA AMALIY KO'NIKMALAR TAHLILI

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18477858>

Davronova Yulduz Ulug'bekovna

GulDU ijtimoiy fanlar kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada Sirdaryo viloyati musulmon aholisi orasida islomiy bilimlar va amaliy ko'nikmalarning shakllanish holati hamda ularning jamiyat hayotidagi o'rni ilmiy asosda tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida diniy bilimlarning manbalari, ularning nazariy va amaliy jihatlari, kundalik turmushdagi namoyon bo'lish xususiyatlari hamda ijtimoiy omillar bilan o'zaro bog'liqligi yoritilgan. Shuningdek, yoshlar va ayollar orasida diniy savodxonlik darajasi, norasmiy diniy bilim uzatish mexanizmlari, islomning ahamiyati hamda zamonaviy axborot makonining diniy bilimlarga ta'siri tahlil etilgan. Olingan natijalar asosida diniy-ma'rifiy faoliyatni takomillashtirish, islomiy bilimlar va amaliy ko'nikmalarni ilmiy va mo'tadil asosda rivojlantirish bo'yicha xulosalar va takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: Sirdaryo viloyati, islomiy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, diniy savodxonlik, musulmon aholi, diniy tarbiya, islom, yoshlar va din, diniy-ma'rifiy faoliyat, ijtimoiy barqarorlik.

KIRISH

Zamonaviy jamiyatda diniy bilimlar va amaliy ko'nikmalar shaxsning ma'naviy shakllanishi, ijtimoiy munosabatlar tizimi hamda jamiyatda barqarorlikni ta'minlashda muhim omillardan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Ayniqsa, islom dini aholining kundalik turmush tarzi, axloqiy me'yorlari va dunyoqarashiga chuqur singib ketgan hududlarda diniy savodxonlik darajasini o'rganish dolzarb ilmiy va ijtimoiy ahamiyat kasb etadi. Bu jarayon nafaqat diniy hayotni, balki ta'lim, tarbiya, ijtimoiy hamkorlik va fuqarolik ongining shakllanishini ham bevosita ta'sir doirasiga oladi.

O'zbekiston Respublikasida vijdon erkinligini ta'minlash, diniy bag'rikenglikni mustahkamlash hamda aholining diniy savodxonligini oshirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida e'tirof etilgan. Ushbu siyosat doirasida diniy-ma'rifiy sohani ilmiy asosda o'rganish, hududlar kesimida diniy bilimlar va amaliy ko'nikmalarning real holatini tahlil qilish muhim vazifa hisoblanadi. Chunki hududiy xususiyatlarni hisobga olmagan holda olib borilgan umumiy baholar diniy muhitning asl manzarasini to'liq ochib bera olmaydi.

Sirdaryo viloyati tarixan dehqonchilik va sanoat rivoji bilan bir

qatorda, o'ziga xos diniy-ma'naviy muhitga ega hududlardan biridir. Viloyat aholisi orasida islom dini asrlar davomida asosiy e'tiqod bo'lib kelgan bo'lib, diniy marosimlar, urf-odatlar va axloqiy qadriyatlar jamiyat hayotining ajralmas qismiga aylangan. Shu bilan birga, hududning demografik tarkibi, urbanizatsiya jarayonlari, migratsiya va zamonaviy axborot makonining kengayishi diniy bilimlarning shakllanishi va amaliyotiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda.

Bugungi kunda musulmon aholining islomiy bilimlarga ega bo'lish darajasi faqatgina ibodatlarini bajarish bilan cheklanib qolmay, balki diniy tushunchalarni ongli ravishda anglash, ularni kundalik hayotda to'g'ri qo'llash hamda jamiyatdagi turli ijtimoiy vaziyatlarga moslashtira olish qobiliyatini ham qamrab oladi. Shu nuqtai nazardan, islomiy bilimlar va amaliy ko'nikmalar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni tahlil qilish muhim ilmiy ahamiyatga ega.

METODOLOGIYA VA ADABIYOTLAR TAHLILI

Mazkur tadqiqot Sirdaryo viloyati musulmon aholisi orasida islomiy bilimlar va amaliy ko'nikmalarning holatini o'rganishga qaratilgan bo'lib, unda ijtimoiy-gumanitar fanlarga xos ilmiy metodlardan kompleks tarzda foydalanildi. Tadqiqot metodologiyasi muammoni tizimli, izchil va ob'ektiv tahlil qilishni ta'minlashga xizmat qildi.

Tadqiqot jarayonida quyidagi umumilmiy va maxsus metodlardan foydalanildi:

Tizimli yondashuv metodi – islomiy bilimlar va amaliy ko'nikmalarni jamiyatning ma'naviy hayoti, ijtimoiy munosabatlar va madaniy an'analar bilan uzviy bog'liq holda tahlil qilish imkonini berdi. Ushbu yondashuv diniy bilimlarni alohida hodisa sifatida emas, balki ijtimoiy jarayonlarning tarkibiy qismi sifatida ko'rib chiqishga xizmat qildi.

Tahlil va sintez metodlari – mavjud ma'lumotlarni alohida tarkibiy qismlarga ajratgan holda o'rganish hamda ularni umumlashtirish orqali ilmiy xulosalar chiqarish uchun qo'llanildi. Xususan, islomiy bilimlarning nazariy jihatlarini va amaliy ko'nikmalar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni tahlil qilindi.

Taqqoslash metodi – Sirdaryo viloyatidagi diniy bilimlar va amaliy ko'nikmalar holatini boshqa hududlarda kuzatilayotgan umumiy tendensiyalar bilan qiyoslash imkonini berdi. Bu metod hududiy xususiyatlarni aniqlashda muhim ahamiyat kasb etdi.

Sotsiologik kuzatuv va tavsifiy metod – aholining diniy amaliyotdagi xatti-harakatlari, ibodatlarini bajarish darajasi va diniy marosimlarga munosabatini tavsiflashda qo'llanildi. Mazkur metod orqali diniy bilimlarning kundalik hayotdagi real namoyon bo'lish shakllari yoritildi.

Mantiqiy va tarixiy yondashuv – islomiy bilimlar va diniy amaliyotlarning hududda shakllanish jarayoni tarixiy rivojlanish nuqtai nazaridan ko'rib chiqildi hamda ularning bugungi holati mantiqiy izchillik asosida tahlil qilindi.

Ushbu metodlarning uyg'un qo'llanilishi tadqiqotning ilmiy asoslanganligi va xulosalarning ishonchliligini ta'minladi.

Mavzu bo'yicha olib borilgan adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, O'zbekistonda diniy savodxonlik, islomiy ta'lim va diniy amaliyot masalalariga bag'ishlangan ilmiy tadqiqotlar mavjud bo'lsa-da, ularning aksariyati umumiy respublika miqyosida olib borilgan. Hududiy, xususan, Sirdaryo viloyati kesimidagi tadqiqotlar esa nisbatan kam uchraydi. Islomiy bilimlar masalasi bo'yicha olib borilgan ilmiy ishlarda, asosan, islom dinining ijtimoiy hayotdagi o'rni, diniy ta'lim tizimining rivoji va ma'naviy tarbiyadagi ahamiyati yoritilgan. Ayrim tadqiqotlarda diniy bilimlarning yoshlar ongiga ta'siri, diniy qadriyatlar va zamonaviylik o'rtasidagi munosabatlar tahlil qilingan. Shuningdek, sotsiologik va falsafiy yo'nalishdagi adabiyotlarda diniy amaliyotning ijtimoiy funksiyalari, diniy marosimlarning jamiyatdagi barqarorlikka ta'siri masalalari muhokama qilingan. Biroq mazkur ishlarda islomiy bilimlar va amaliy ko'nikmalar o'rtasidagi uzviy bog'liqlik hududiy misolda chuqur tahlil qilinmagan. Zamonaviy ilmiy adabiyotlarda diniy savodxonlikni oshirish, noto'g'ri diniy tasavvurlarni oldini olish va diniy-ma'rifiy faoliyatni takomillashtirish masalalariga alohida e'tibor qaratilmoqda. Bu esa mazkur tadqiqotning dolzarbligini yanada kuchaytiradi hamda Sirdaryo viloyati

misolida olib borilgan tahlilning ilmiy-amaliy ahamiyatini belgilaydi.

ASOSIY QISM

Sirdaryo viloyatida musulmon aholining diniy bilim darajasi. Sirdaryo viloyatida musulmon aholining diniy bilim darajasi asosan an'anaviy islomiy tushunchalar doirasida shakllangan bo'lib, bu bilimlar ko'proq kundalik hayot tajribasi va ijtimoiy muhit ta'sirida o'zlashtiriladi. Aholining katta qismi islom dinining asosiy aqidaviy qoidalari, farz ibodatlar va umumiy axloqiy me'yorlar haqida elementar bilimlarga ega. Biroq ushbu bilimlar ko'pincha tizimlashtirilmagan, nazariy asoslari chuqur o'rganilmagan holda namoyon bo'ladi.

Hududda olib borilgan kuzatuvlar shuni ko'rsatadiki, diniy bilimlarning darajasi yosh guruhlari bo'yicha farqlanadi. Katta yoshdagilar orasida diniy bilimlar ko'proq an'anaviy urfodatlar bilan uyg'unlashgan bo'lsa, yoshlar orasida diniy masalalarga nisbatan tanqidiy va izlanishga asoslangan yondashuv kuchayib bormoqda. Shu bilan birga, ayrim yoshlar diniy bilimlarni mustaqil ravishda, asosan internet manbalari orqali egallayotgani kuzatiladi, bu esa bilimlarning sifati va ishonchliligi masalasini dolzarb qilib qo'ymoqda.

Islomiy bilimlarning shakllanish manbalari va ularning ta'siri. Sirdaryo viloyatida islomiy bilimlarning shakllanishida bir nechta asosiy manbalar muhim rol o'ynaydi. Avvalo, oila diniy tarbiyaning birlamchi manbai

hisoblanadi. Oilada bolalarga halol-harom tushunchalari, odob-axloq me'yorlari va diniy marosimlarga hurmat ruhida tarbiya beriladi. Ikkinchi muhim manba sifatida masjidlar va diniy-ma'rifiy muassasalar faoliyatini ko'rsatish mumkin. Juma va bayram namozlari, ma'naviy-ma'rifiy suhbatlar orqali aholiga islomning asosiy qoidalari yetkaziladi. Ushbu jarayonda imom-xatiblarning bilim saviyasi va targ'ibot uslubi diniy bilimlarning sifatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Zamonaviy axborot vositalari, xususan, internet va ijtimoiy tarmoqlar ham diniy bilimlarning muhim manbalaridan biriga aylanmoqda. Bu holat bilim olish imkoniyatlarini kengaytirish bilan birga, diniy bilimlarning yuzaki yoki noto'g'ri talqin qilinish xavfini ham yuzaga keltirmoqda.

Amaliy islomiy ko'nikmalar va ularning kundalik hayotdagi ifodasi. Islomiy bilimlarning amaliy ko'nikmalarga aylanishi, avvalo, ibodat amallarini bajarishda namoyon bo'ladi. Sirdaryo viloyatida namoz, ro'za, hayit marosimlari va sadaqa berish kabi amaliyotlar keng tarqalgan. Aholining muayyan qismi ibodatlarini muntazam ado etsa, ayrim qatlamlar ularni an'anaviy yoki ijtimoiy zarurat sifatida bajaradi. Bundan tashqari, islomiy amaliy ko'nikmalar axloqiy xulq-atvorda ham yaqqol ko'zga tashlanadi. Oila mustahkamligi, ota-onaga hurmat, qo'ni-qo'shnichilik munosabatlari, halollik va mehr-oqibat kabi qadriyatlar diniy bilimlar asosida shakllangan muhim ijtimoiy omillar hisoblanadi. Ushbu ko'nikmalar ko'pincha milliy an'analar

bilan uyg'unlashgan holda jamiyatda barqarorlikni ta'minlashga xizmat qiladi.

Diniy bilimlar va ijtimoiy xulq-atvor o'rtasidagi bog'liqlik. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, diniy bilimlar darajasi bilan ijtimoiy xulq-atvor o'rtasida muayyan bog'liqlik mavjud. Islomiy bilimlarga ega bo'lgan shaxslar orasida mas'uliyat, qonunlarga hurmat, ijtimoiy faollik va murosallilik kabi fazilatlar nisbatan kuchli namoyon bo'ladi. Sirdaryo viloyatida diniy bilimlar jamiyatda ijtimoiy birdamlikni mustahkamlash, turli ijtimoiy guruhlar o'rtasida muvozanatni saqlashda muhim rol o'ynaydi. Diniy amaliyotlarning mo'tadil va an'anaviy shaklda olib borilishi hududda diniy keskinliklarning oldini olishga xizmat qilmoqda.

Mavjud muammolar va rivojlanish istiqbollari. Shu bilan birga, viloyatda islomiy bilimlar va amaliy ko'nikmalar sohasida qator muammolar mavjud. Xususan, diniy bilimlarning tizimli va ilmiy asosda o'rganilmasligi, ayrim hollarda xurofot va noto'g'ri talqinlarning mavjudligi kuzatiladi. Bu holat, ayniqsa, yoshlar orasida dolzarbroq hisoblanadi. Rivojlanish istiqbollari sifatida diniy-ma'rifiy ishlarni kuchaytirish, rasmiy diniy ta'lim va targ'ibot faoliyatini zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida tashkil etish muhim ahamiyatga ega. Shu orqali islomiy bilimlarning to'g'ri va muvozanatli shakllanishiga erishish mumkin.

Ayollar va oila muhitida islomiy bilimlarning o'rni. Sirdaryo viloyatida islomiy bilimlar va amaliy

ko'nikmalarning shakllanishida ayollar, xususan, onalarning roli alohida ahamiyatga ega. Oila muhitida diniy tarbiya ko'pincha ayollar orqali amalga oshiriladi. Farzandlarga ibodat madaniyati, axloqiy me'yorlar va diniy marosimlarga munosabat aynan oiladagi tarbiya orqali singdiriladi.

Ayollar orasida islomiy bilimlar asosan amaliy xarakterga ega bo'lib, ular kundalik turmush, oila boshqaruvi va tarbiyaviy jarayonlar bilan uzviy bog'langan. Biroq ayrim hollarda ayollarning diniy bilimlari faqat urf-odatlar darajasida qolib ketayotgani, nazariy bilimlarning yetishmasligi kuzatiladi. Bu esa diniy masalalarda noto'g'ri tushunchalar shakllanishiga sabab bo'lishi mumkin.

Shu nuqtai nazardan, ayollar uchun mo'ljallangan diniy-ma'rifiy dasturlar va targ'ibot ishlari islomiy bilimlar sifatini oshirishda muhim omil hisoblanadi.

Yoshlar orasida islomiy bilimlar va zamonaviy dunyoqarash uyg'unligi. Sirdaryo viloyatida yoshlar diniy bilimlarni qabul qilishda o'ziga xos xususiyatlarga ega ijtimoiy qatlam hisoblanadi. Ular islomiy bilimlarni nafaqat an'anaviy manbalar, balki zamonaviy axborot makoni orqali ham o'zlashtirmoqda. Bu holat yoshlarning diniy dunyoqarashi shakllanishiga ikki tomonlama ta'sir ko'rsatadi. Bir tomondan, yoshlar diniy masalalarda mustaqil fikrlashga intiladi, diniy bilimlarni zamonaviy hayot talablari bilan uyg'unlashtirishga harakat qiladi. Ikkinchi tomondan esa, ishonchli

manbalarni tanlashda yetarli tajribaga ega bo'lmagan yoshlar orasida yuzaki yoki noto'g'ri diniy qarashlar paydo bo'lish xavfi mavjud. Shu sababli, yoshlar orasida diniy savodxonlikni oshirishda ilmiy asoslangan, mo'tadil va zamonaviy yondashuvlarga tayangan ma'rifiy ishlarni kuchaytirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Islomiy bilimlarning huquqiy madaniyat va fuqarolik ongiga ta'siri. Islomiy bilimlar nafaqat diniy hayotda, balki huquqiy madaniyat va fuqarolik ongining shakllanishida ham muhim rol o'ynaydi. Sirdaryo viloyatida diniy bilimlarga ega bo'lgan aholining qonunlarga hurmat bilan yondashishi, ijtimoiy mas'uliyatni his etishi va jamoat hayotida faol bo'lishga intilishi kuzatiladi. Islomdagi adolat, halollik va mas'uliyat tushunchalari shaxsning fuqarolik pozitsiyasini mustahkamlashga xizmat qiladi. Bu jihat diniy bilimlarning ijtimoiy foydali jihatini namoyon etadi. Shu bilan birga, diniy bilimlar va huquqiy normalar o'rtasidagi uyg'unlikni ta'minlash muhim masala bo'lib qolmoqda.

Hududiy ijtimoiy-iqtisodiy omillarning diniy bilimlarga ta'siri. Sirdaryo viloyatining ijtimoiy-iqtisodiy sharoiti islomiy bilimlar va amaliy ko'nikmalarning shakllanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Bandlik darajasi, mehnat migratsiyasi, ta'lim imkoniyatlari va axborotga kirish darajasi diniy bilimlar sifatiga ta'sir etuvchi asosiy omillar sirasiga kiradi. Ayrim hollarda iqtisodiy qiyinchiliklar aholining diniy masalalarga

bo'lgan munosabatini kuchaytirib, dinni ma'naviy tayanch sifatida qabul qilishga olib keladi. Bunday sharoitda diniy bilimlarning to'g'ri va mo'tadil yetkazilishi jamiyatda ijtimoiy barqarorlikni saqlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Diniy-ma'rifiy faoliyatni takomillashtirishning ilmiy-amaliy yo'nalishlari. Tahlillar asosida Sirdaryo viloyatida islomiy bilimlar va amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish uchun diniy-ma'rifiy faoliyatni takomillashtirish zarurati mavjudligi aniqlanadi. Ushbu jarayonda ilmiy yondashuv, pedagogik metodlar va zamonaviy kommunikatsiya vositalaridan samarali foydalanish muhimdir. Diniy targ'ibotda faqatgina an'anaviy shakllar bilan cheklanib qolmasdan, interaktiv usullar, muloqotga asoslangan ma'rifiy faoliyatni yo'lga qo'yish aholining turli qatlamlari uchun islomiy bilimlarni tushunarli va qabul qilinadigan shaklda yetkazish imkonini beradi.

Norasmiy diniy bilim uzatish mexanizmlari va ularning ta'siri. Sirdaryo viloyatida islomiy bilimlarning muhim qismi norasmiy kanallar orqali uzatiladi. Bular qatoriga qarindosh-urug'lar davrasidagi suhbatlar, marosimlar chog'idagi nasihatlar, mahalla yig'inlari hamda ijtimoiy muhitda shakllanadigan og'zaki diniy tasavvurlar kiradi. Ushbu mexanizmlar aholining keng qatlamini qamrab olishi bilan ajralib turadi. Norasmiy bilim uzatishning ijobiy jihati shundaki, diniy qadriyatlar oddiy va tushunarli shaklda yetkaziladi. Biroq bu

jarayon nazariy asosga tayanmaganligi sababli ayrim hollarda diniy tushunchalarning soddalashtirilgan yoki noto'g'ri talqin qilinishiga olib kelishi mumkin. Shu bois norasmiy bilim uzatish jarayonlarini ilmiy va rasmiy diniy bilimlar bilan muvofiqlashtirish muhim vazifa hisoblanadi.

Marosimiy islom va uning amaliy ko'nikmalar shakllanishidagi o'rni. Hududda islomiy bilimlar ko'pincha marosimiy amaliyotlar orqali mustahkamlanadi. Nikoh, janoza, hayit va xatna kabi marosimlar diniy bilimlarning amaliy ifodasi bo'lib xizmat qiladi. Aholining katta qismi aynan ushbu marosimlar orqali diniy qoidalar bilan tanishadi. Marosimiy islom aholining diniy o'zligini saqlab qolishda muhim rol o'ynasa-da, ayrim hollarda mazkur amaliyotlar mazmunan chuqur anganmasdan, faqat an'ana sifatida bajarilishi mumkin. Bu holat islomiy bilimlar va amaliy ko'nikmalar o'rtasidagi muvozanatni ta'minlash zaruratini ko'rsatadi.

Diniy bilimlar va ijtimoiy psixologik barqarorlik. Islomiy bilimlar shaxsning ruhiy holati va ijtimoiy moslashuviga ham sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Sirdaryo viloyatida diniy bilimlarga tayangan aholi orasida sabr-toqat, qanoat va umid tushunchalari kuchli namoyon bo'ladi. Bu esa turli ijtimoiy qiyinchiliklar sharoitida psixologik barqarorlikni saqlashga xizmat qiladi. Diniy bilimlar stressli vaziyatlarda ma'naviy tayanch vazifasini bajarib, ijtimoiy muammolarga nisbatan

konstruktiv yondashuvni shakllantiradi. Ushbu jihat islomiy bilimlarning jamiyat ruhiy salomatligidagi o'rnini ko'rsatadi.

Islomiy bilimlar va mehnat madaniyati o'rtasidagi bog'liqlik. Hudud aholisining mehnat faoliyatida ham islomiy bilimlarning ta'siri seziladi. Halol mehnat, mas'uliyat, o'z vaqtida vazifani bajarish kabi qadriyatlar diniy qarashlar asosida shakllanadi. Ayniqsa, qishloq xo'jaligi va xizmat ko'rsatish sohalarida ushbu jihatlar muhim ahamiyat kasb etadi. Islomiy bilimlar mehnat jarayonida intizom va halollikni kuchaytirib, iqtisodiy munosabatlarning sog'lomlashuviga hissa qo'shadi. Bu holat diniy bilimlarning nafaqat ma'naviy, balki iqtisodiy ahamiyatini ham namoyon etadi.

Diniy bilimlar monitoringi va baholash zarurati. Sirdaryo viloyatida islomiy bilimlar va amaliy ko'nikmalar holatini doimiy monitoring qilish ehtiyoji mavjud. Mazkur monitoring diniy savodxonlik darajasi, bilim manbalari va amaliyotlarning o'zgarishini aniqlash imkonini beradi. Ilmiy asoslangan monitoring tizimi orqali diniy-ma'rifiy faoliyat samaradorligini baholash, mavjud muammolarni o'z vaqtida aniqlash va ularni bartaraf etishga qaratilgan chora-tadbirlarni ishlab chiqish mumkin bo'ladi.

XULOSA

Mazkur tadqiqot Sirdaryo viloyati musulmon aholisi orasida islomiy bilimlar va amaliy ko'nikmalarning holatini kompleks yondashuv asosida tahlil qilish imkonini berdi. O'rganishlar natijasida hududda islom dini jamiyat

ma'naviy hayotining muhim tarkibiy qismi bo'lib qolayotgani, diniy bilimlar esa aholi kundalik turmush tarzi, axloqiy me'yorlari va ijtimoiy munosabatlariga sezilarli ta'sir ko'rsatayotgani aniqlandi.

Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, viloyat musulmon aholisi orasida islomiy bilimlar asosan an'anaviy va amaliy xarakterga ega bo'lib, ular ko'proq oilaviy tarbiya, marosimlar, norasmiy muloqotlar hamda masjidlar faoliyati orqali shakllanmoqda. Shu bilan birga, diniy bilimlarning tizimli va nazariy jihatdan chuqur o'zlashtirilishi yetarli darajada emasligi, ayrim hollarda diniy tushunchalarning yuzaki yoki noto'g'ri talqin qilinishi kuzatilishi aniqlanadi. Islomiy bilimlar va amaliy ko'nikmalar jamiyatda axloqiy barqarorlikni ta'minlash, ijtimoiy birdamlikni mustahkamlash hamda fuqarolik ongini rivojlantirishda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda. Ayniqsa, halollik, mas'uliyat, sabr-toqat va bag'rikenglik kabi qadriyatlarning kundalik hayotda namoyon bo'lishida diniy bilimlarning ta'siri yaqqol seziladi. Shu bilan birga, yoshlar va ayollar orasida diniy savodxonlikni oshirish, ishonchli va ilmiy asoslangan diniy bilim manbalarini kengaytirish zarurati mavjudligi qayd etildi. Zamonaviy axborot makonida diniy bilimlarning nazoratsiz tarqalishi ayrim ijtimoiy xatarlarni keltirib chiqarishi mumkinligi bois, diniy-ma'rifiy faoliyatni zamonaviy pedagogik va kommunikativ yondashuvlar asosida tashkil etish muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa qilib aytganda, Sirdaryo viloyatida islomiy bilimlar va amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish nafaqat diniy hayotni sog'lomlashtirish, balki jamiyatda ijtimoiy barqarorlik va ma'naviy barkamollikni ta'minlashning muhim

sharti hisoblanadi. Ushbu yo'nalishda olib boriladigan ilmiy-tadqiqot va amaliy faoliyatlar hududiy xususiyatlarni hisobga olgan holda yanada takomillashtirilishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Karimov I.A., Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch, Ma'naviyat nashriyoti, Toshkent, 2008, 176 b.
2. Alimuhamedov R., Islom va jamiyat ma'naviyati, Movarounnahr nashriyoti, Toshkent, 2016, 240 b.
3. Usmonov U., Islomiy axloq va zamonaviy jamiyat, Fan nashriyoti, Toshkent, 2019, 198 b.
4. Abdug'afforov A., Diniy savodxonlik va ijtimoiy barqarorlik masalalari, O'zbekiston ijtimoiy fanlar jurnali, 2020, 2-son, 45–52-betlar.
5. To'xtaboyev S., O'zbekistonda diniy-ma'rifiy siyosat va uning ijtimoiy ahamiyati, Tafakkur nashriyoti, Toshkent, 2021, 160 b.
6. Rahimov B., Yoshlar va diniy ong shakllanishi, Pedagogika va psixologiya jurnali, 2019, 4-son, 88–95-betlar.
7. Islomov M., Diniy qadriyatlar va oila tarbiyasi, Oila va jamiyat jurnali, 2018, 3-son, 34–40-betlar.
8. Qur'on Karim (ma'nolar tarjimasi), Tarjimon: A. Mansur, Toshkent islom universiteti nashriyoti, Toshkent, 2017, 624 b.
9. Imom Buxoriy, Al-jome' as-sahih (tanlangan hadislar), Movarounnahr nashriyoti, Toshkent, 2015, 480 b.
10. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Din ishlari bo'yicha qo'mita, Diniy-ma'rifiy sohadagi me'yoriy hujjatlar to'plami, Toshkent, 2020, 210 b.